

Odstavec

- základní blok členění textu
- jednotná úprava, zpravidla ve více variantách
- zarovnání:
  - do bloku – nejobvyklejší
  - na prapor – pro kratší řádky
  - na střed – nevhodné pro delší texty
- poslední řádek (tzv. východový) obvykle zarovnán doleva

Oddělení odstavců (1)

Odstavcová zarážka

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly.

Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Bez zarážky

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly.

Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Svislé mezery

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly.

Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Oddělení odstavců (2)

Vodorovné mezery

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly. Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Předsazení

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly. Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Grafické symboly

Písmo se používá na vizuální zápis jazyka standardizovanými symboly. ¶ Nejstarší typy písma jsou piktogramy nebo ideogramy.

Formátování odstavců

- vždy nastavovat pomocí parametrů sazby, nepoužívat prázdné řádky, tabulátory apod.
- LaTeX definuje délky:
  - **\parindent** – odstavcová zarážka (výchozí: cca 1.5em), vložení potlačí příkaz **\noindent** na začátku odstavce
  - **\parskip** – svislá mezera mezi odstavci (výchozí: 0)
- balík **parskip** změní na svislé mezery mezi odstavci, lze i nastavit velikost:
\usepackage[skip=12pt]{parskip}

Balík setspace

- úprava řádkování
- `\singlespacing`, `\onehalfspacing`, `\doublespacing`
v preambuli nastaví pro celý dokument:
`\usepackage{setspace}`
`\onehalfspacing`
- přesnější: `\setstretch{1.33}`
- lokální změna – prostředí `singlespace`, `onehalfspace`, `doublespace` nebo přesnější
`\begin{spacing}{2.5}... \end{spacing}`

Iniciály

- výrazné velké písmeno v odstavci, vysoké přes několik řádků
- velmi dekorativní, poněkud historizující
- např. 1. odstavec kapitoly/dokumentu
- LaTeX: balík **lettrine**
`\lettrine{V}{výrazné}` písmeno ...

VÝRAZNÉ písmeno, které je odlišeno od ostatního textu velikostí, barvou nebo tvarem, někdy (hlavně v rukopisech, ale i ve starších tiscích) vybaveno i iluminací.

iniciála

kapitálkami

Struktura dokumentu

- hierarchie kapitol, kapitolek,...
- měla by být navržena předem (zejména u odborného textu)
- raději méně úrovní (do tří), jinak dezorientuje
- velikost částí stejné úrovně nejlépe podobná
- číslování nadpisů (je-li) kumulativně desetinně
  - u nás za posledním číslem tečka, v USA nikoli
  - posloupnost nepřerušena pro nejvyšší úroveň

Hierarchie informací

- každá sazba by měla mít **jasně definovanou hierarchii informací**
- umístění, velikost, barva, písmo, ...
- **usnadňuje orientaci**
- zvýrazní podstatné
- čtení může mít více úrovní – od „přeletět pohledem nadpisy“ po zevrubné čtení

Nadpisy

- **nápadné** → záhodno věnovat pozornost úpravě
- nadpisy stejné kategorie musí vypadat stejně
- **nevhodné:**
  - dělení slov
  - předložky, spojky a zájmena na konci řádku
- **vhodné:**
  - řádky podle logických celků
- pozor na dopady na generovaný obsah

Příklady nadpisů

Slavnostní shromáždění k 103. výročí vzniku Česko-
slovenské republiky rozdělení

Slavnostní shromáždění k 103. výročí vzniku Československé republiky logické, ale
nevyrovnané

Slavnostní shromáždění k 103. výročí
vzniku Československé republiky OK
nízké

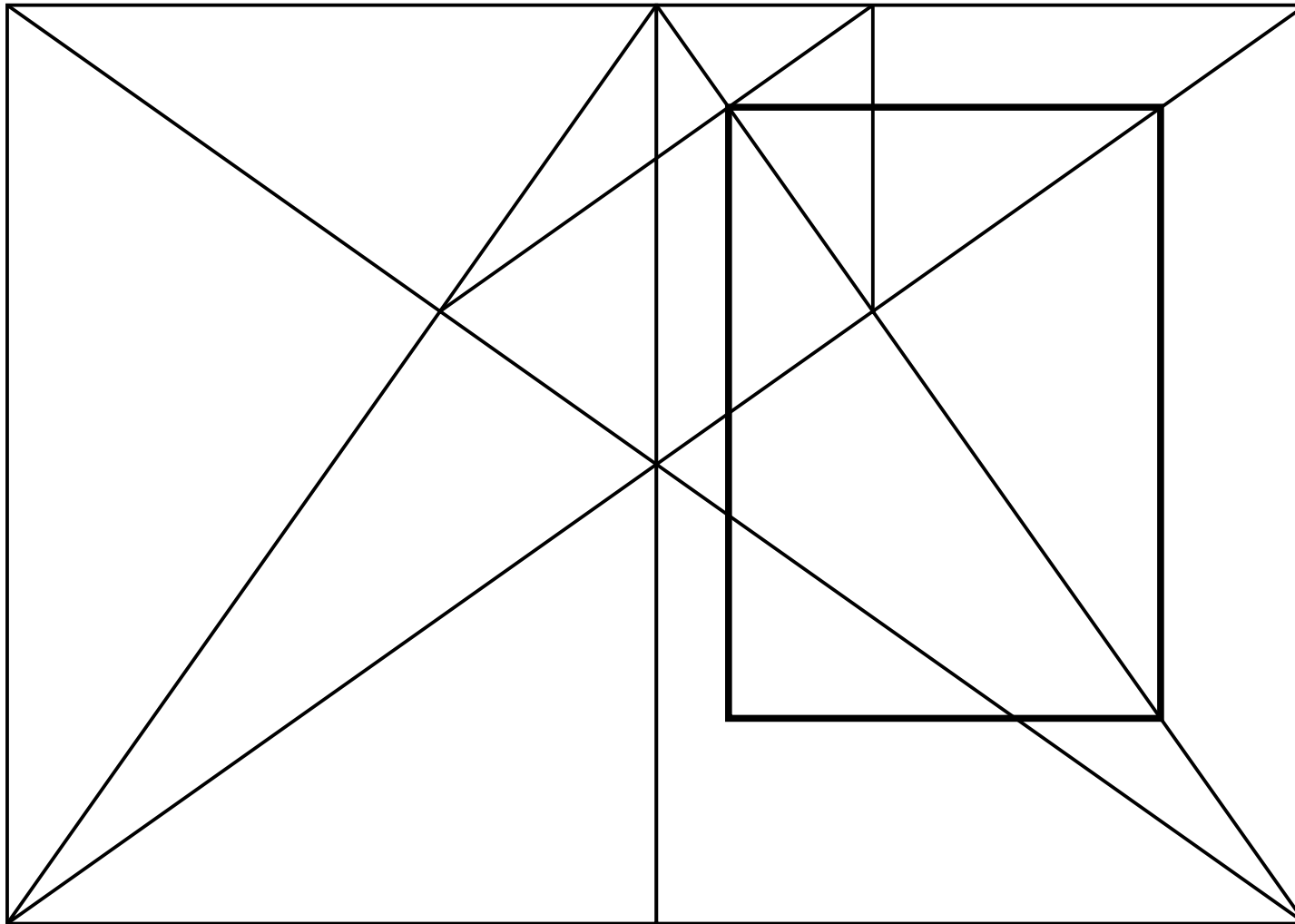
Slavnostní shromáždění
k 103. výročí vzniku
Československé republiky OK
úzké

Vzhled stránky

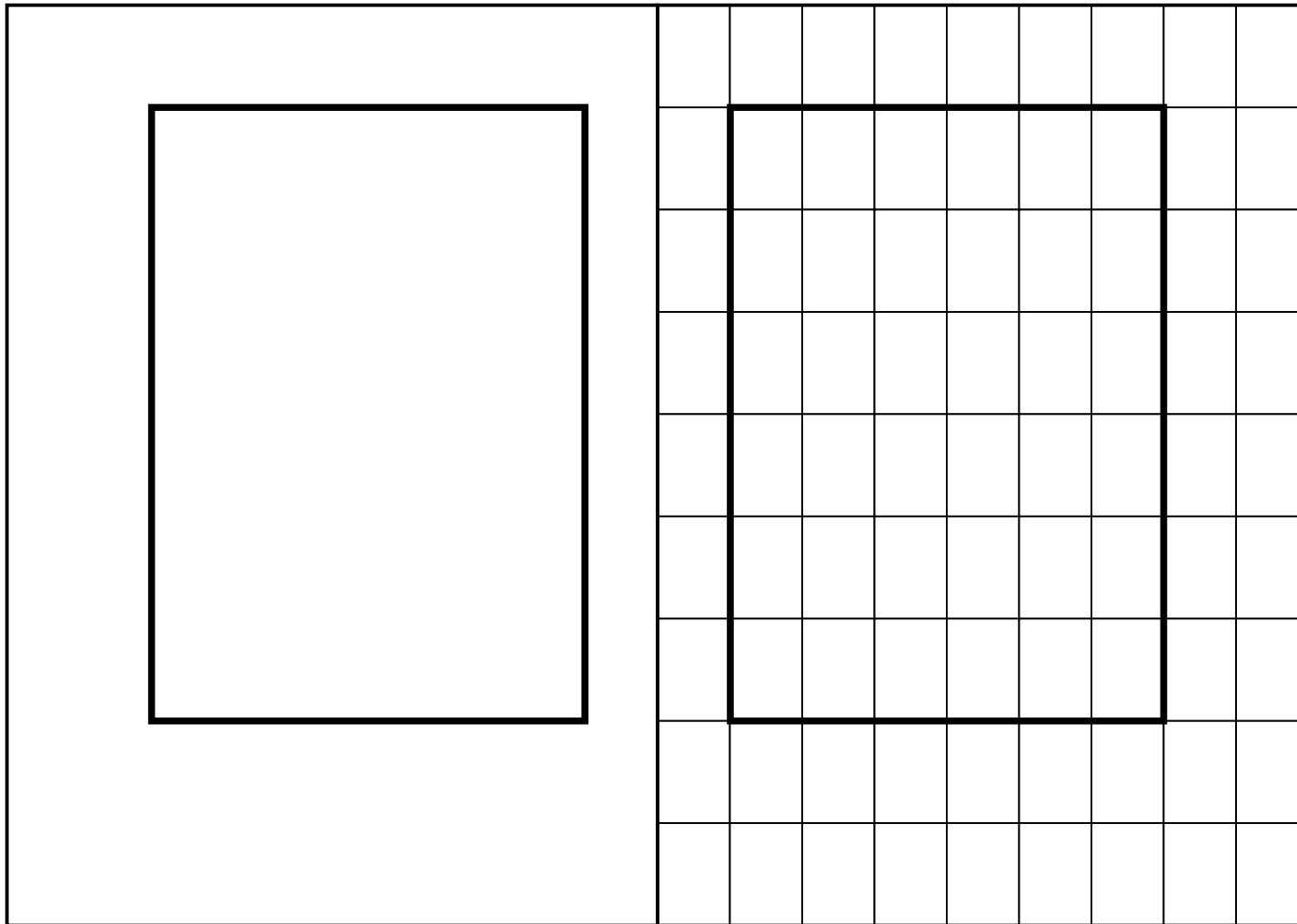
- **zrcadlo (sazební obrazec)** – oblast pokrytá sazbou
- odvozeno od formátu papíru, nejčastěji
  - A4: 210 × 297 mm
  - A5: 148 × 210 mm
  - B5: 176 × 250 mm
- často vychází ze zlatého řezu
  - oficiálně $AB : BC = AC : AB$
  - poměr 1,618...

Zrcadlo – klasicky

Zrcadlo – devítiny

Zrcadlo pragmaticky

- Jan Tschichold – doporučení pro vzájemný poměr okrajů pravé stránky:
  - vlevo 1
  - nahoře 1
  - vpravo 2
  - dole 3